

KRONOS “AKADEMOS”

* * *

16 iunie 2006. În sala de protocol a A.Ș.M., a fost semnat Acordul și Protocolul de Asociere pentru Colaborare Științifică și Tehnică în domeniile inovației și transferului tehnologic între Academia de Științe a Moldovei și Parcul Științific din Abruzzo - PSTD'A (Italia). Această organizație are statut de consorțiu public-privat cu activitate externă, ce cooperează cu consorțiile de dezvoltare industrială din regiunile italiene Abruzzo, Teramo și L'Aquila și 6 grupuri de întreprinderi, optând pentru un obiectiv antreprenorial în domeniul cercetărilor aplicative, dezvoltării, transferului de tehnologii și servicii inovatoare pentru întreprinderi. PSTD'A activează în baza centrelor sale de inovare create ad-hoc.

Potrivit celor discutate de părți la această ședință oficială, partenerii italieni vor contribui la revigorarea sectorului zootehnic din republică prin transferul de tehnologii progresiste, lucru salutat și susținut de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare din republica noastră. Italienii intenționează, de asemenea, să deschidă un Centru de pregătire al cadrelor de tip training pentru absolvenții Universității Agrare, care, drept rezultat al instruirii, să-și găsească un rost în localitățile rurale în cadrul Programului Național “Satul Moldovenesc”, să-și deschidă o afacere, să obțină și alte deprinderi practice, necesare unui specialist contemporan și businessman.

Acordul și Protocolul de Asociere pentru Colaborare Științifică și Tehnică în domeniile inovației și transferului tehnologic între Academia de Științe a Moldovei și Parcul Științific din Abruzzo - PSTD'A (Italia) a fost semnat de președinții lor - academicianul Gheorghe Duca și Daniele Masoni. La această ședință, au participat, de asemenea, academicianul-coordonator al Secției de Științe Agricole a A.Ș.M., Simion Toma, directorul Uzinei Experimentale “ASELTEH” a A.Ș.M., Grigore Putină, șeful Direcției zootehnie a Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Vladimir Radionov.

* * *

27 iulie 2006. Biroul Secției de Științe Umanistice și Arte a A.Ș.M., Institutul de Istorie, Stat și Drept, Muzeul Armatei Naționale au organizat o conferință științifică cu frumosul prilej aniversar de 70 de ani de la naștere și aproape jumătate de secol

de activitate științifică, pe care i-a marcat membrul corespondent, profesorul universitar Demir Dragnev. Autorului îi aparțin circa 270 de lucrări științifice, inclusiv 50 de volume – monografii, capitole în tratate, culegeri de documente, manuale, materiale didactice, broșuri.

Dr. Ion Ciupercă, profesor universitar de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, a consemnat că omagiatul «Demir Dragnev a acumulat o experiență remarcabilă în știință, în organizarea cercetării științifice și la catedră. Remarcăm în mod deosebit realizarea și menținerea contactelor cu lumea științifică din România (Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” din Iași, Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, Institutul „N. Iorga” din București, precum și cu institute importante din Germania, Polonia, Ucraina, Rusia etc.). Prin aceste contacte și, mai ales, prin cele scrise și rostite în țară și în străinătate, dl profesor Demir Dragnev devine o personalitate de rezonanță internațională. Merită, de asemenea, subliniat faptul că dl Demir Dragnev dispune de o vigoare fizică și, mai ales, de o vioiciune a minții impresionantă și care fac adevărată afirmația că își poartă vârsta frumos și cu distincție».

* * *

17-19 august 2006. Societatea Română de Matematică Aplicată și Industrială și Societatea de Matematică din Republica Moldova au organizat în incinta Universității de Stat din Moldova cea de-a XIV-a conferință în domeniul matematicii aplicate și industriale, conferință-satelit a Congresului internațional al matematicienilor de la Madrid. La manifestarea științifică de la Chișinău au participat 60 de matematicieni din România, Polonia, Rusia, precum și din Republica Moldova, în total circa 150 de persoane.

„Matematica și aplicațiile ei au pătruns adânc în viața noastră de toate zilele” a specificat la deschiderea celei de-a XIV-a conferințe în domeniul matematicii aplicate și industriale academicianul Mitrofan Ciobanu, președintele Societății de Matematică din Republica Moldova. Aceste rezultate ale savanților trebuie dezvoltate și consolidate pentru a edifica o societate bazată pe cunoaștere, o societate informațională, scop pe care și l-a schițat țara noastră în calea ei de aderare la Comunitatea Euro-

peană. E semnificativ faptul că această manifestare este consacrată aniversării a 60-a de la fondarea Facultății de Matematică și Informatică a USM.

Cu alte detalii la această temă a venit și membrul corespondent Gheorghe Rusnac, rectorul Universității de Stat din Moldova, care, în cuvântul său de salut către participanții la conferință, a vorbit și despre evenimentul, pe care-l va marca corpul profesoral și de studenți la 1 octombrie 2006 – aniversarea a 60-a de la fondarea USM. Sunt relevante în acest sens cifrele, nominalizate de rector, ce caracterizează ascensiunea unei instituții de învățământ superior cu o istorie de 6 decenii. Dacă la 1 octombrie 1946 la Universitate s-au înscris 300 de studenți și activau 45 de cadre didactice, apoi astăzi acești indici se prezintă astfel: 26300 de studenți și circa 1850 de cadre didactice. Doar în cadrul Facultății de Matematică și Informatică astăzi activează 101 cadre didactice, inclusiv 12 doctori habilitați, 71 de doctori conferențieri și noul an de studii va începe cu 1770 de studenți. Istoria Facultății de Matematică și Informatică a fost elucidată detaliat în comunicarea decanului ei, profesor universitar, dr. hab. Gheorghe Ciocanu.

Participanții la cea de-a XIV-a conferință în domeniul matematicii aplicate și industriale au fost salutați de academicianul Teodor Furdul, primvicepreședinte al A.Ș.M., care a menționat rolul matematicii în evoluția altor domenii ale științei, contribuția USM la pregătirea cadrelor didactice și științifice, dezvoltarea cercetării în ansamblu.

Prezent la conferință, profesorul universitar Constantin Găindric, președintele Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare, a vorbit despre Societatea Română de Matematică Aplicată și Industrială, fondată acum 15 ani de profesorul doctor Adelina Georgescu, care a jucat un rol major în dezvoltarea cooperării științifice a matematicienilor de pe ambele maluri ale Prutului și din regiune. Un exemplu elocvent constituie și actuala conferință, ajunsă la a XIV-a ediție.

Cea de-a XIV-a conferință în domeniul matematicii aplicate și industriale și-a desfășurat lucrările în cadrul a 5 secțiuni științifice. Merită să fie menționat faptul că Secția algebră, logica matematică și topologie și-a dedicat lucrările aniversării a 80-a de la nașterea talentatului matematician, dr. Alexandr Kuznețov (1926-1984), fondator al școlii de logică matematică din Republica Moldova. Secția de metode analitice, numerice și aplicații, la rândul ei, l-a omagiat pe academicianul Petru Soltan cu prilejul aniversării a 75-a de la naștere.

Grație sprijinului financiar al Societății Române de Matematică Aplicată și Industrială, au fost

editate două volume, întrunind lucrările acestei conferințe științifice: în primul volum au fost incluse materialele cu rezultatele științifice din matematică, în cel de-al doilea – din domeniul matematicii didactice și informaticii.

* * *

22 august 2006. Sub auspiciile Academiei de Științe a Moldovei și-a ținut lucrările Conferința științifică internațională cu genericul „15 ani de independență a Republicii Moldova”. Evenimentul se înscrie în suita de manifestări consacrată aniversării a XV-a de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova. În cuvântul său de deschidere academicianul Gheorghe Duca, președintele A.Ș.M., a menționat că experiența pe care „am acumulat-o în ultimul deceniu și jumătate ne convinge de faptul că în lumea contemporană noțiunea de independență este sinonimă cu cea de competitivitate, adică cu capacitatea de a acumula noi cunoștințe, de a construi o societate bazată pe cunoaștere, astfel încât să fim de folos nu numai propriilor cetățeni, dar și comunității internaționale”. În acest sens, a specificat vorbitorul, ne aflăm abia la început de cale și provocările epocii moderne ne îndeamnă spre acțiuni din cele mai îndrăznețe în vederea modernizării tânărului stat moldovenesc. Comunitatea științifică, conform celor relatate de președintele A.Ș.M., s-a angajat plenar în soluționarea problemelor cu care se confruntă în prezent țara noastră. În acest context a fost nominalizată elaborarea în comun cu ministerele de resort a proiectelor Politicii industriale a Republicii Moldova pentru perioada anilor 2006-2016; Strategiei de dezvoltare a sectorului agroalimentar pentru perioada anilor 2006-2016; Strategiei valorificării resurselor regenerabile de energie în Republica Moldova până în anul 2010 și în perspectivă, proiectelor Legea energiei regenerabile, Legea cu privire la incubatoarele inovatoare ș.a.

Cu interes a ascultat forul academic și mesajul de salut al dlui Marian Lupu, președintele Parlamentului Republicii Moldova, care a elucidat realizările, dar și frământările prin care trece societatea noastră în calea de edificare a unui stat cu o independență reală, punându-se accent pe soluționarea problemei transnistrene, independența economică. Noi sarcini sunt înaintate în fața societății noastre privind integrarea ei în familia Comunității Europene.

Prezent la eveniment a fost și dl Mircea Snegur, primul Președinte al Republicii Moldova, care a prezentat comunicarea „Afirmarea Republicii

Moldova ca stat independent”, evocând momente memorabile în această scurtă istorie de 15 ani, dar, totodată, plină de atâtea evenimente și zburcucii sufletești. Un alt martor al celor trăite de acum un deceniu și jumătate, dl Victor Pușcaș, președintele Curții Constituționale a R.M., a informat asistența la tema „Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova”. Membrul corespondent Gheorghe Rusnac, rectorul Universității de Stat din Moldova, și-a prezentat de la tribuna conferinței studiul „Republica Moldova: 15 ani pe calea democrației și independenței”, ascultat, de asemenea, cu viu interes.

În centrul dezbaterilor conferinței științifice de la Academie au fost și alte comunicări, prezentate de cunoscute persoane publice, de savanți din Republica Moldova, România și Rusia.

* * *

23 august 2006. Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a înmănat distincții de stat unor persoane decorate anterior prin decrete prezidențiale în semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite față de stat, pentru succese remarcabile în domeniile respective de activitate și înalt profesionalism. Printre cei menționați cu distincții de stat sunt și personalități marcante științifice. Academicianului Simion Toma, academician coordonator al Secției de Științe Agricole a A.Ș.M., i-a fost înmănată cea mai înaltă distincție de stat – „Ordinul Republicii”, moment remarcabil în preajma aniversării a 70-a din ziua nașterii. Membrul corespondent Gheorghe Țîbîrnă, academician coordonator al Secției de Științe Medicale a A.Ș.M., a fost decorat cu medalia „Nicolae Testemițanu”, doctorul habilitat Nicolae Băieșu, șeful secției de folclor din cadrul Institutului de Filologie al A.Ș.M. - cu medalia „Meritul Civic”, doctorul habilitat Leonid Curuci, cercetător științific superior de la același institut - cu medalia „Mihai Eminescu”. Sărbătoare mare a fost în această zi și pentru doctorul în științe fizico-matematice Iurie Simonov, șef de laborator din cadrul Institutului de Fizică Aplicată al A.Ș.M., care a devenit Om emerit.

În discursul rostit în cadrul ceremoniei desfășurate cu acest prilej în sediul Președinției, Vladimir Voronin a elogiat profesionalismul, abnegația, patriotismul și aleele calități morale ale celor distinși cu ordine, medalii și titluri onorifice. Menționând că înmănarea distincțiilor se desfășoară în ajunul celebrării a 15 ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, șeful statului a subliniat că anume perseverența, hărnicia, spiritul de inițiativă, curajul în fața greutăților de orice natură

au pus temelia acestei noi etape de existență a statului nostru.

Suntem uniți în dorința noastră de a edifica o Moldova independentă, integră, prosperă, care să pășească în Europa Unită, pregătită să facă față exigențelor secolului XXI, și această opțiune este ireversibilă, a spus Vladimir Voronin. Președintele republicii a subliniat că obiectivele menționate pot fi atinse numai prin efortul solidar al întregii societăți. Lucrurile mari se realizează pe segmente mici, cărămidă cu cărămidă, prin străduința de zi cu zi, prin competență și, nu în ultimul rând, prin patriotism, a relevat șeful statului.

* * *

14 septembrie 2006. Pentru a treia oară s-a întrunit, în Sala Europeană a hotelului „Național”, Clubul Național Parteneriat Știință și Business, organizat de Asociația de Cercetare și Dezvoltare din Moldova (MRDA), Academia de Științe a Moldovei (A.Ș.M.), Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGERI) cu susținerea Fundației SUA de Cercetări Civile și Dezvoltare (CRDF) în cadrul Programului pentru dezvoltarea antreprenoriatului în sectorul tehnico-științific „Science & Technology Entrepreneurship Program” (STEP). Primele două ședințe au fost consacrate temelor: „Biotehnologii agricole, securitatea alimentară, fertilitatea solului și managementul deșeurilor din sectorul agro-alimentar” (17 martie 2006), „Tehnologii cu consum redus de energie și surse alternative de energie” (19 mai 2006).

Cea de-a treia ședință a Clubului Național Parteneriat Știință și Business a întrunit circa 100 de participanți din sferele științei și a businessului și s-a desfășurat cu genericul „Nanotehnologii, inginerie industrială, materiale și tehnologii de construcție”. În cuvântul său de deschidere acad. Gheorghe Duca, președintele A.Ș.M., a salutat asistența, menționând că țara noastră nu va avea un viitor prosper fără de a revitaliza și dezvolta industria în baza tehnologiilor performante, din care fac parte și nanotehnologiile. Academia de Științe a Moldovei a participat la elaborarea proiectului „Politica industrială a Republicii Moldova pentru perioada anilor 2006-2015”, document adoptat ulterior de Guvern, în care s-a ținut cont de toate aceste și de alte obiective ca, bunăoară, crearea parcurilor tehnologice, zone industriale libere, unde să fie implementate elaborările științifice cu sprijinul investițiilor străine și locale. Președintele A.Ș.M. a mai specificat că procesul inovațional e de neconceput fără de participarea reprezentanților businessului mic și ai celui mijlociu.

O comunicare cu tema „Nanotehnologii și nanomateriale: situația la zi și perspective” a prezentat profesorul Ion Tighineanu, vicepreședintele A.Ș.M., în care a specificat și pentru ascultătorul neavizat că un nanometru echivalează cu o milionime de milimetru. Nanotehnologiile se bazează pe o gamă de domenii ca: fizica, matematica, chimia, biologia, medicina etc. Dispozitivele nano, în opinia vorbitorului, reprezintă performanțe extraordinare ale științei, ce permit reducerea consumului de materii prime, de energie, ameliorarea mediului. Astăzi în lume sunt în curs de elaborare dispozitive în baza unei singure molecule sau clustere de molecule. Ele, desigur, nu se văd cu ochiul liber și pot fi studiate doar cu microscopie electronică modernă. Raportorul a adus și unele date concrete cu privire la investițiile financiare ce se fac astăzi în lume în domeniul nanotehnologiilor: cheltuielile în anul 2004, de exemplu, au constituit 8,6 mlrd. de dolari, guvernele unor state contribuind cu 4,6 mlrd: câte 1 mlrd. – SUA, Japonia, Uniunea Europeană etc. Prof. Ion Tighineanu s-a referit și la elaborările științifice din domeniu ale organizațiilor din sfera științei și inovării din țara noastră, care pot fi implementate în economie cu aportul reprezentanților businessului mic și ai celui mijlociu.

Conform programului de lucru al acestei întâlniri, un grup de savanți și-au prezentat elaborările științifice spre promovare în business, iar partenerii de discuție, la rândul lor, - niște solicitări în fața oamenilor de știință, legate concret de probleme lor de producție.

În cadrul acestei ședințe a fost lansat Catalogul inovațiilor top în nanotehnologii, inginerie industrială, materiale și tehnologii de construcție. Conform celor relatate de dr. Lidia Romanciuc, director executiv al Asociației de Cercetare și Dezvoltare din Moldova, până la finele anului vor mai avea loc încă două ședințe de lucru ale Clubului Național Parteneriat Știință și Business în domeniile ce țin de ecologie, medicină și farmaceutică.

* * *

18-21 septembrie 2006. Dezvoltarea economică a statelor lumii este indispensabil legată de creșterea consumului de energie electrică, dat fiind faptul că resursele naturale pe bază de hidrocarburi (cărbune, petrol, gaz natural) sunt repartizate inegal pe Terra, fiind epuizabile. Civilizația este în căutarea surselor de alternativă pentru producerea energiei electrice. Subiectul în cauză a fost în centrul dezbaterilor la sesiunea a 50-a a Conferinței Generale a Agenției Internaționale pentru Energia

Atomică, ce s-a întrunit la Viena, Austria. La lucrările ei a participat și o delegație a Republicii Moldova, condusă de acad. Gheorghe Duca, președintele A.Ș.M.

Fondată în anul 1956, AIEA a rotunjit 5 decenii de activitate, devenind o prestigioasă organizație internațională în lume, ce coordonează politica în acest domeniu. La cea de-a 50-a sesiune a Conferinței Generale a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, ce și-a ținut lucrările între 18-21 septembrie curent, au participat delegații oficiale din peste 125 de state ale lumii și 40 de organizații internaționale, ceea ce demonstrează elocvent autoritatea de neclintit a AIEA, necesitatea cooperării civilizației umane în acest domeniu. Printre problemele discutate au figurat neproliferarea armamentului nuclear, utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice, securitatea nucleară și prelucrarea deșeurilor radioactive. De o actualitate stringentă a fost cel de-al doilea subiect din program privind producerea energiei electrice la centralele atomo-electrice (CAE), dat fiind faptul că până astăzi omenirea n-a găsit alternativă acestei surse ieftine și ecologic curate.

În condițiile în care în următorii 20-30 de ani rezervele naturale de cărbune, gaze naturale și petrol se vor reduce considerabil, iar resursele regenerabile nu vor asigura mai mult de 10-15 % din necesarul de energie, comunitatea internațională consideră că securitatea energetică a societății umane poate fi soluționată pe contul producerii energiei electrice la centralele atomice. Astăzi în lume funcționează 443 CAE, inclusiv în Europa - 204, SUA - 103, Franța - 58, Rusia - 31. Cele mai sigure reactoare cu garanție de exploatare de 60 de ani sunt cele canadiene, coreene și franceze. Avantajele energiei electrice produse la CAE: procesul tehnologic este inofensiv mediului, costul unui kwat este de 0,5 cenți, cel mai ieftin comparativ cu energia obținută din resursele naturale pe bază de hidrocarburi (cărbune, petrol, gaz natural); un reactor atomic se răscumpără în 10 ani; se produce și apă caldă în cantități suficiente pentru necesități menajere și încălzirea edificiilor.

Dezvoltarea rețelei de centrale atomo-electrice se amplifică în lume. Conform celor discutate la Viena, pe această cale vor porni și statele mici, alături de cele mari. Olanda în anii '80 ai secolului trecut era împotriva producerii energiei electrice în CAE, însă astăzi dispune de o centrală atomică și dorește să mai construiască încă una. Elveția are în funcțiune 5 reactoare atomice. Italia a adoptat o lege ca urmare a unui referendum organizat în țară, prin care se interzice construcția CAE. Astfel, ea pierde anual 18 mlrd. de euro, importând energie electrică

produsă la 8 reactoare atomice în Franța, amplasate de-a lungul hotarelor ei. Armenia negociază cu Coreea de Sud în vederea construcției unui nou reactor cu capacitatea de 1 mln. MWatt. Lituania, Letonia și Estonia au semnat un acord cu privire la edificarea pe teritoriul lor a unui reactor de tip coreean cu capacitatea de 1 mln. MWatt. România construiește în localitatea Cernavoda o CAE cu 4 reactoare. Ultimele două se preconizează cu capacitatea de câte 1 mln. MWatt fiecare. Astăzi funcționează numai unul și acoperă 8% din necesarul de energie electrică al țării; cu punerea în funcțiune, în 2007, a celui de-al 2-lea bloc cota de energie va crește până la 30%.

Pentru a asigura securitatea energetică a R. Moldova de la resursele renovabile se poate obține maximum 10% din necesar. În ceea ce privește cantitatea de energie electrică la moment țara are nevoie de circa 1 mln. MWatt, dar capacitățile existente ne permit să producem circa 30% din necesar. În contextul discuțiilor de la Viena, cea mai bună soluție ar fi producerea energiei electrice la o CAE. Dacă nu dispunem de resursele financiare necesare, putem coopera în acest domeniu cu România, care are capacități libere și este în căutarea investitorilor pentru construirea reactoarelor 3 și 4.

Președintele A.Ș.M., acad. Gh. Duca, a avut o întrevedere cu dna Ana Maria Cetto, directorul general adjunct al AIEA, șefa Departamentului cooperare tehnică, abordând problema restabilirii dreptului de vot al R.M. în cadrul AIEA, pierdut ca urmare a restanțelor de plată la cotizațiile de membru al organizației; dotarea cu echipament nou a Centrului de Diagnostic al Institutului Oncologic; proiectarea, asigurarea tehnică și pregătirea cadrelor pentru viitorul Centru național de tratare prin ionizare a preparatelor farmaceutice, consumabilelor pentru medicină, prelucrarea produselor agricole de import, a materialului săditor etc.; dotarea tehnică a Serviciului de Stat Hidrometeo privind monitorizarea poluării mediului înconjurător cu radionuclizi.

Delegația R. Moldova a avut, de asemenea, și alte întrevederi, cu Serghei Kirienko președintele Agenției Atomice a Rusiei, Vilmos Zsombori, președintele Comisiei naționale pentru Controlul activităților nucleare din România, alte persoane oficiale.

În prezent R. Moldova negociază cu AIEA dotarea Centrului Republican de Diagnostic al Institutului Oncologic cu Gamma Cameră nouă, în sumă de circa 350 mii dolari SUA. Pentru anii 2007-2009 AIEA va aloca 980 mii USD pentru asistență tehnică Centrului național de tratare prin ionizare a pre-

paratelor farmaceutice, consumabilelor pentru medicină, prelucrarea produselor agricole de import, materialului săditor etc. Tot de viitorul apropiat, 2007-2008, ține asigurarea Institutului Oncologic cu accelerator liniar de tip LINAC pentru tratarea pacienților.

* * *

20 septembrie 2006. La invitația Institutului de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei a sosit într-o vizită de lucru la Chișinău profesorul american Keith Hitchins, aflat în deplasare în România, istoria căreia o studiază de-o viață. În cadrul unei întâlniri cu specialiștii istorici de la institut, desfășurată în Sala mică de conferințe a A.Ș.M. și moderată de dr. hab. Mariana Șlapac, vicepreședintele A.Ș.M., a fost evidențiat gândul expus și cu altă ocazie de oaspetele american: „Dacă doriți ca un occidental să devină un fan al României, învățați-l limba română. Așa s-a întâmplat cu mine: din dorința de a mă specializa în problema est-europeană, am început studiul limbilor din zonă. Am îndrăgit imediat limba română și așa m-am decis să mă dedic istoriei poporului care o vorbește. Am găsit atât limba, cât și istoria românilor extrem de interesante...”

Keith Hitchins a absolvit Institutul de Studii Române din cadrul Universității din Sorbona (1957-1958), unde a audiat de la un profesor român și un curs de literatură veche românească. Mai apoi, începând cu 1960, s-a aflat 2 ani în România în calitate de doctorand, cunoscând, astfel, această țară și poporul ei, adunând și materialele necesare pentru viitoarea teză de doctor. Și-a luat doctoratul în istorie la Universitatea din Harvard în anul 1964, având ca temă „Mișcarea națională a românilor din Transilvania”. În continuare a întreprins mai multe călătorii în România pentru a completa baza de date privind istoria acestei țări și cea a Europei de Sud-Est. Din 1969 este profesor de istorie la Universitatea din Illinois cu tematica „România și Europa de Sud-Est”. La aceste și alte date biografice s-a referit în luarea sa de cuvânt savantul american.

Keith Hitchins este autorul unei vaste opere istorice, care include peste 30 de monografii în limbile engleză, franceză, germană și română, sute de articole și recenzii, cea mai mare parte din ele fiind editate la renumita editură „Oxford University Press”, precum și la Editura Enciclopedică și Editura Institutului Cultural Român din București. Cele mai importante monografii - „Mișcarea națională românească în Transilvania, 1780-1849”, „Ortodoxie și naționalitate: Andrei Șaguna și românii din

Transilvania, 1846-1873”, „Idea națiunii: românii din Transilvania”, 1691-1849”, „Românii, 1774-1866”, „România, 1866-1974” ș.a. sunt scrise cu un har aparte, fiind conjugat perfect talentul de scriitor cu rigoarea științifică a istoricului. Actualmente savantul pregătește o istorie a Europei de Sud-Est, perioada 1350-1800, și o istorie a mișcării naționale românești din Transilvania, 1867-1914.

Profesorul Keith Hitchins a fost ales membru de onoare al Academiei Române (1991), Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj (1991), al Universității din Sibiu (1993) și al Universității din Tîrgu-Mureș (2005).

Dialogul dintre istoricii moldoveni și profesorul Keith Hitchins, opera căruia este bine cunoscută și la Chișinău, s-a axat pe probleme de interes profesional, cu referință la trecutul și prezentul nostru, precum și la locul pe care-l ocupă istoria plaiului nostru în lucrările savantului american.

* * *

22 septembrie 2005. La 25 septembrie curent se împlinesc 15 ani de la fondarea Academiei de Studii Economice (ASEM), prestigioasă instituție de profil economic din Republica Moldova. Experiența acumulată pe parcursul unui deceniu și jumătate de la înființare, constituirea unui potențial intelectual, științific și material sunt un prilej justificat de mândrie pentru profesori și studenți. Sărbătoarea e dublă – în ultima duminică a lunii septembrie în țara noastră este marcată și Ziua Economistului. În legătură cu aceste evenimente la ASEM s-a desfășurat o suită de manifestări, la care au participat profesori și savanți de peste hotare.

În cadrul evenimentelor, consacrate aniversării a 15-a de la fondarea Academiei de Studii Economice, a avut loc și ședința festivă a Senatului ASEM cu prilejul conferirii titlului de Doctor Honoris Causa la două personalități științifice marcante: academicianului Gheorghe Duca, președintele Academiei de Științe a Moldovei, și profesorului universitar Ion Gh. Roșca, rectorul Academiei de Studii Economice din București. Ceremonia, moderată de profesorul universitar Grigore Belostecinic, rectorul ASEM, s-a desfășurat conform tuturor rigorilor: interpretarea imnului studenților din toată lumea „Gaudeamus Igitur”; prezentarea de către gazde a curriculum vitae al candidaților la acest titlu; rostirea discursurilor științifice de către omagiați; îmbrăcarea de către cei aleși a mantiei și tichiei de Doctor Honoris Causa. Totul a decurs în mod solemn, cu felicitări cordiale și înmânarea buchetelor de flori.

Președintele Academiei de Științe a Moldovei, acad. Gheorghe Duca a mulțumit rectoratului ASEM pentru conferirea titlului de Doctor Honoris Causa, promițând că va contribui personal la prosperarea acestei instituții de învățământ superior. În discursul său, rostit în continuare, a analizat situația îngrijorătoare din economia națională comparativ cu ale altor state din lume, și a punctat obiectivele ce stau în fața oamenilor de știință, inclusiv ale celor de la ASEM, pentru a o redresa.

Dar sărbătoarea n-ar fi fost deplină, dacă comunitatea științifică din republică nu ar fi înmânat distincții colectivului ASEM cu prilejul aniversării a 15-a de la fondare. Astfel, acad. Gheorghe Duca a înmânat Diplome de Onoare ale A.Ș.M. – profesorii Dumitru Moldovanu, Ludmila Cobzari, Ion Volun, Vasile Șoimaru; medalia jubiliară „60 de ani ai A.Ș.M.” – profesorii Sergiu Chircă, Vadim Cojocar, Constantin Matei și Dumitru Todoroi pentru rezultate relevante în cercetare în anii 1991-2006.

* * *

28-30 septembrie 2006. Sub egida Academiei de Științe a Moldovei și-a desfășurat lucrările cea de-a XV-a Conferință științifică internațională cu genericul „Metode fizice în chimia coordinativă și supramoleculară. Lecturi abloviene, ediția a XVII-cea”. La conferință au participat 150 de savanți din 9 state ale lumii – Republica Moldova, România, Polonia, Ucraina, Rusia, Germania, Israel, Franța și SUA.

Un cuvânt de salut către participanții la conferință a rostit acad. Gheorghe Duca, președintele A.Ș.M., care a subliniat importanța acestei manifestări pentru dezvoltarea chimiei coordinative și supramoleculare, ca rezultat al dezbaterilor și analizei rezultatelor obținute în cercetare, trasarea unor noi direcții științifice, precum și pentru cooperarea internațională a savanților în acest domeniu modern al chimiei, urându-le tuturor succese. Înalțul for academic a fost salutat, de asemenea, de membrul de onoare al A.Ș.M., acad. Janusz Lipkowski, vicepreședintele Academiei de Științe a Poloniei, dr. Iurii Simonov, ambii copreședinți ai comitetului organizatoric, participanți și la edițiile precedente ale conferinței.

Programul de lucru a inclus următoarele subiecte: studierea compușilor coordinativi în stare solidă și în soluții cu aplicarea metodelor de rezonanță magnetică nucleară și a rezonanței electronice de spin, spectroscopiei Mossbauer; interacțiunea structura – calități pentru sisteme cu proprietăți utile; magnechimia și magneți moleculari; metode

difracționale în studierea compușilor coordinativi și a sistemelor supramoleculare; ingineria cristalelor. Aceste teme de actualitate au fost reflectate în 30 de rapoarte, 24 de comunicări orale și în 101 postere. Conferința a evidențiat rezultatele științifice obținute atât în domeniul cercetărilor fundamentale, cât și în cel aplicativ, referitor la substanțele biologice active cu aplicare în medicină, agricultură etc.

* * *

Septembrie 2006. Ginsengul – o plantă miraculoasă cu proprietăți farmaceutice deosebite, originară din China, cunoscută mai mult cu denumirea de jenșen, ar putea fi cultivată și în Republica Moldova, și anume în satul Rediul de Sus, r-nul Fălești, unde pe timpuri s-au făcut investiții în acest sens. Dar în ultimii ani lucrările au fost stopate din cauza că actualul gestionar al pădurii cu aceste plantații, primăria satului Albinețul Vechi, r-nul Fălești, nu agreează ideea. Despre aceste și alte aspecte ale problemei a relatat în cadrul biroului Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M. Nikolae Kiktenko, președintele cooperativei agricole de producție „Ginsengul moldovenesc”, invitat de acad. Gheorghe Duca, președintele A.Ș.M., pentru a-i acorda ajutor în soluționarea acestei chestiuni de loc simple, despre care a aflat într-o deplasare în acest raion.

Nikolae Kiktenko a evidențiat în continuare miezul problemei: timp de 4 ani membrii cooperativei, conduse de el, sunt împiedicați să lucreze pe cele 70 ha de terenuri, plantate cu ginseng, dat fiind faptul că pădurea din care ele fac parte a fost transmisă spre gestionare de la Întreprinderea silvică mecanizată din Glodeni la primăria satului Albinețul Vechi, r-nul Fălești. Astfel, au și apărut alte interese. Nikolae Kiktenko, împuternicit de colectivul său, este nevoit să se prezinte la diverse instanțe în vederea restabilirii drepturilor de a utiliza terenurile de pădure, primite conform deciziei Sovietului Suprem al RSSM, nr. 22 din 23 ianuarie 1989, pentru a cultiva planta prețioasă, numită și rădăcina vieții.

Care este istoria acestui act adoptat de către stat? După catastrofa de la Cernobîl, a specificat invitatul la Academia de Științe a Moldovei, în URSS a crescut în mod imperios necesitatea producerii de preparate medicale în bază de ginseng, un fitoimunomodulator puternic în reabilitarea bolnavilor afectați de radiație. Anume atunci în fața Academiei de Științe a URSS, Complexului de Stat pentru Agricultură și Industrie și a Institutului Unional de Plante Medicinale a apărut necesi-

tatea de a organiza în termene reduse producerea alternativă a materiei prime de ginseng, în cadrul Centrului științifico-metodic unional de creștere a ginsengului. Astfel, după evaluarea condițiilor pedoclimatice, au fost selectate 8 gospodării în diferite regiuni ale URSS, inclusiv cooperativa agricolă „Gospodarul” din satul Rediul de Sus, în baza căreia ulterior a fost creată cooperativa agricolă de producție „Ginsengul moldovenesc”. Conform deciziei Sovietului Suprem al RSSM, nominalizată mai sus, întreprinderea silvică mecanizată din Glodeni a transmis acestei cooperative agricole 70 ha de terenuri de categoria I în pădurea „IN VIVA” din s. Rediul de Sus, r-nul Fălești. În toamna anului 1988 gospodăria a cumpărat 5 mii de plante reproducătoare de ginseng de la cultivatorii de această cultură, reuniți pe principii profesionale în cadrul Clubului Primorsk din orașul Vladivostok, și le-a sădit pe pământurile din pădure.

Conform celor relatate de Nikolae Kiktenko, drept rezultat al selecției naturale și a celei realizate de specialiști în perioada anilor 1988-2002, a fost aleasă o serie de varietăți de ginseng, adaptate la condițiile locale și cu indici calitativi mai superiori decât predecesorii lor. Astfel, potrivit buletinului de analiză nr. 1658, eliberat la 30 martie 1998 de Ministerul Sănătății, Institutul Național de Farmacie și Laboratorul pentru Controlul și Certificarea Medicamentelor, substanțele extractive au constituit 45,56 % , minimul necesar fiind de 20%.; pierderea prin uscarea era de 10,15 %, cota maximală admisă fiind de 13 %. A fost substanțial depășit și indicele conținutului substanțelor active în materia primă raportat la standard.

Primele loturi de materie primă de ginseng au fost realizate Combinatului alimentar din Bălți, în baza cărora a fost produsă băutura „Tonus”, balsamul „Misterios”. Totodată, membrii cooperativei au asigurat cu rădăcină vie necesitățile de producere în mediul artificial a țesuturilor de cultură ginseng. Această activitate, spre marele nostru regret, s-a prăbușit, a subliniat cu durere Nikolae Kiktenko, după transmiterea pădurii, inclusiv cele 70 ha de terenuri ale cooperativei agricole de producție „Ginsengul moldovenesc”, în subordinea primăriei satului Albinețul Vechi. Problemă merită să fie reexaminată la nivel de Guvern și din motivul că la balanța acestei primării se mai află 20 ha de pădure, aduse într-o stare deplorabilă și tăiată fără de milă. Același lucru se întâmplă în prezent și pe terenurile noastre de pădure, plantate cu ginseng, a declarat vorbitorul.

În cadrul acestor dezbateri de la ședința biroului Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare

Tehnologică al A.Ș.M. acad. Gheorghe Duca, președintele A.Ș.M., a promis sprijin științific în producerea culturii de ginseng pentru medicină, cosmetică, industria alimentară (poate fi utilizat și în cosmonautică, industria militară etc.), în promovarea unor demersuri cu privire la restabilirea drepturilor de utilizare a acestor terenuri de pădure cu rădăcina vieții, în care au fost investite resurse financiare, eforturi umane și acumulată o anumită experiență în domeniu. Directorul Nikolae Kiktenko a mai informat asistența la finele dialogului de la Academie că cooperativa agricolă „Ginsengul moldovenesc” dispune de tehnologia de creștere a acestei culturi în condițiile Moldovei, de baza necesară semincere și de reproducere privind reabilitarea plantațiilor, astfel încât spre sfârșitul anului 2010 ar putea realiza primul lot cu rădăcina vieții, iar către anul 2015 – să asigure deplin necesitățile farmaceuticii naționale cu această materie primă extrem de prețioasă.

* * *

Septembrie 2006. Academicianul Vasile Anestiadi, șeful Centrului de Patobiologie și Patologie al A.Ș.M., a participat recent la Montreal, Canada, la lucrările celui de-al XXVI-lea *Centennial Congress of the International Academy of Pathology* – cel mai prestigios for științific mondial în domeniul patologiei. Concepția genezei mecanismelor incipiente ale aterogenezei, expusă de savant, studiată și dezvoltată în decurs de decenii la Chișinău și în multiple centre de pe mapamond, azi atestă importanța incontestabilă a fenomenului angioalterativ *Injury* în declanșarea proceselor patobiologice ale aterogenezei, care literalmente afectează fiecare ființă umană de la naștere și până la trecerea din viață. Ipoteza fenomenului *Injury*, termen introdus în circuitul științific de acad. Vasile Anestiadi, se confirmă în veridicitatea sa și pe modele experimentale, concluzii expuse și la acest for prestigios. S-a atenționat, conform celor relatate pentru presă de savant, prioritatea investigațiilor biomoleculare în comportamentul genelor ce promet noi performanțe în tratament. Metodologiile moderne și metodele noi facilitează depistarea și evaluarea micro- și macroangiopatiilor la suferinzii de diabet, concomitent și aterogeneza. Rezultatele, obținute la Chișinău, s-au materializat în volumul *Modern Pathology*, nr. 19, septembrie 2006.

Academicianul Vasile Anestiadi, exponent de vază al Academiei Internaționale de Patologie, ales în rândurile ei la 15 septembrie 1980 la Paris, este atestat în această calitate printr-un document din acea perioadă, semnat de secretarul general al aces-

tei instituții prestigioase, profesorul Francis Jaubert. O coincidență interesantă a avut loc la Congres, când i-a fost înmănată savantului moldovean Diploma de participare, vizată de această dată de același profesor și academician Francis Jaubert, dar pe post de președinte al Academiei Internaționale de Patologie. În cadrul Expoziției realizărilor științifice de la Montreal, consacrate a 100 de ani de la fondarea Academiei Internaționale de Patologie, academicianul Vasile Anestiadi a fost surprins și, totodată, satisfăcut, descoperind printre distincțiile științifice acordate președintelui Francis Jaubert și fotografia unei medalii-suverin cu simbolul Academiei de Științe a Moldovei, dăruită savantului-patolog în 2004 în România, cu ocazia unui simpozion științific în domeniu.

O altă surpriză plăcută, pe care a avut-o academicianul Vasile Anestiadi, fost rector al Institutului de Medicină din Chișinău pe parcursul a 23 de ani, astăzi Universitatea de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, a constituit întâlnirea la Congresul de la Montreal cu unul din absolvenții ei – Victor Zota, fiul discipolului său Ieremia Zota, membru corespondent al A.Ș.M. Actualmente tânărul și talentatul savant investighează fructuos tainele științei patologice, ca și tatăl său, ca și profesorul tatălui său, la Universitatea Massachusetts din SUA, în calitate de delegat destoinic al căreia a prezentat două comunicări la acest for științific.

Academia Internațională de Patologie, la 100 de ani de la fondare, a lansat mesajul-testament generațiilor următoare, împreună cu imaginile tuturor participanților la cel de-al XXVI-lea *Centennial Congress of the International Academy of Pathology*, securizate într-un safeu special, ce vor fi date publicității peste un secol, în anul 2106.

* * *

3-6 octombrie 2006. La Chișinău și-a ținut lucrările a III-a Conferință internațională cu genericul „Știința Materialelor și Fizica Stării Condensate” (*Materials Science and Condensed Matter Physics*), organizată de Institutul de Fizică Aplicată al A.Ș.M., Institutul de Inginerie Electronică și Tehnologii Industriale al A.Ș.M., Societatea Fizicienilor din Moldova, cu participarea Universității de Stat din Moldova și Universității Tehnice a Moldovei.

Inițierea Conferinței cu această tematică a fost generată de schimbările rapide ce au loc în investigațiile din Știința Materialelor și Fizica Corpului Solid și de apariția unor noi domenii de cercetare; nivelul înalt al cercetărilor din centrele de cercetare din Moldova; succesul organizării primelor ediții

ale Conferinței în anii 2001 și 2004. De această dată la manifestare au participat circa 160 de savanți din 16 țări ale lumii: Germania, Franța, Marea Britanie, Israel, Grecia, SUA, Polonia, Ungaria, Turcia, Spania, România, Republica Letonă, Rusia, Belarus, Ucraina și Republica Moldova.

La conferință au fost prezentate 26 de rapoarte științifice, 68 de comunicări orale și 156 de postere. Tematica lucrărilor a fost abordată în cadrul a 5 secții, create în baza domeniilor de investigație: procesarea materialelor și a structurilor stării solide, caracterizarea materialelor și a structurilor; teoria stării condensate; nanotehnologii, nanostructuri și nanoelectronică; fizica dispozitivelor cu corp solid.

La încheierea acestei Conferințe președintele Comitetului de program, acad. Valeriu Canțer, academician coordonator al Secției de Științe Fizice și Inginerești a A.Ș.M., președintele Societății Fizicienilor din Moldova, a făcut o trecere în revistă a rezultatelor lucrărilor ei. Manifestarea, conform opiniei sale, a adus o contribuție esențială la înțelegerea materialelor și a fenomenelor noi; diseminarea rezultatelor științifice recente și stabilirea unor conexiunii noi între savanții din diferite țări.

În bază lucrărilor prezentate și a evoluției cercetărilor în știința materialelor și fizica stării condensate participanții la Conferință au evidențiat următoarele priorități ale investigațiilor pentru viitor: dezvoltarea metodelor de sinteză și procesare avantajoase, inclusiv pentru nanostructuri și structuri unu-, doi- și trei-dimensionale; dezvoltarea fizicii și a chimiei materialelor noi pentru aplicații optice, electrice și magnetice; dezvoltarea instrumentelor noi pentru sintetizare, vizualizare, caracterizare și manipulare de materiale și structuri noi; îmbinarea chimiei moleculare și a fizicii materiei condensate cu cea a materialelor pentru înțelegerea și dirijarea fabricării și procesării; integrarea procesării materialelor și structurilor noi cu tehnologiile existente; metamateriale, forme carbonice noi, materiale nanostructurate, compuși ternari și multecomponenți - oportunitate mare pentru studierea fenomenelor și proprietăților electronice, fotonice noi; probleme de anvergură în teoria materiei condensate, ce implică mecanisme de supraconductibilitate și magnetism, procese optice neliniare etc.

În cadrul Conferinței au fost organizate două mese rotunde: "Fizica și societatea", "Fizica și educația". Discuțiile din cadrul lor s-au axat pe un șir de probleme privind dezvoltarea investigațiilor în știința materialelor și fizica stării condensate, schimbul de experiență din diferite state în vederea dezvoltării conexiunii între fizică și societate,

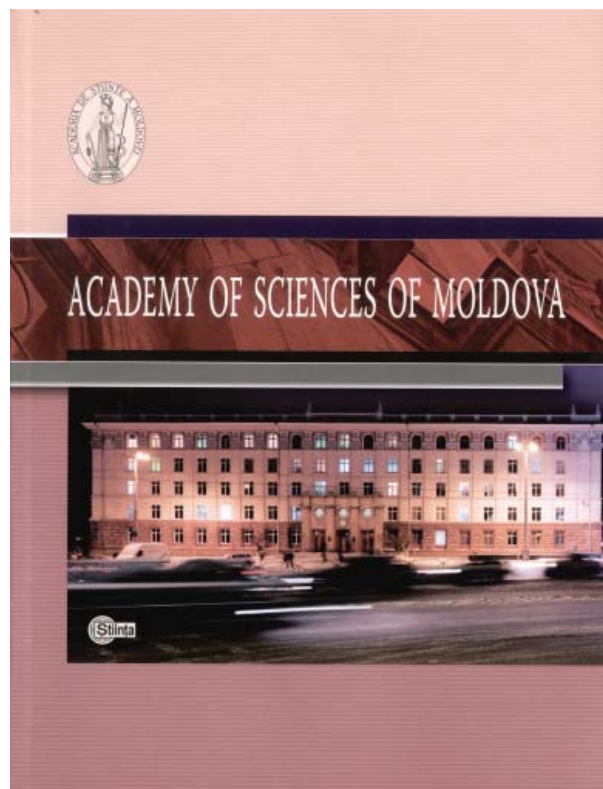
integrarea investigațiilor în țările dezvoltate și ale Europei de Est.

Conferința Internațională cu genericul „Știința Materialelor și Fizica Stării Condensate” a decis a organiza următoarea ediție în anul 2008.

* * *

5 octombrie 2006. Prim-ministrul Republicii Moldova, Vasile Tarlev, a întreprins o vizită de lucru la Institutul de Economie, Finanțe și Statistică (IEFS), în cadrul căreia a luat cunoștință de activitatea și obiectivele acestei noi structuri reorganizate în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, precum și de sarcinile ei de perspectivă. Oaspetele a manifestat interes și față de infrastructura IEFS: Biblioteca republicană de informație tehnico-științifică, subdiviziune a institutului, sala de brevete, Centrul de implementare a proiectelor, creat în scopul atragerii și gestionării asistenței tehnice în domeniile de profil ale institutului.

În cadrul întâlnirii cu colectivul institutului, prim-ministrul a menționat că Guvernul optează pentru dezvoltarea economiei naționale în baza analizei și prognozei situației social-economice, și a planificării strategice. În acest context, a specificat Vasile Tarlev, un rol important îi revine Institu-

Pliantul A.Ș.M. - o realizare editorială de excepție a Editurii "Știința"

tului de Economie, Finanțe și Statistică al A.Ș.M. Guvernul contează și în continuare pe sprijinul comunității științifice în realizarea Programului național „Modernizarea țării – bunăstarea poporului” prin cooperarea științei academice cu sectorul economic real al țării. Șeful executivului a îndemnat colaboratorii institutului să se implice mai activ în studierea problemelor cu care se confruntă economia națională în vederea elaborării și implementării unor soluții eficiente.

* * *

5-6 octombrie 2006. Sub egida Comitetului Executiv al CSI și Guvernului Republicii Belarus în or. Minsk și-a ținut lucrările Conferința științifico-practică cu genericul „Știința în spațiul CSI pe parcursul a 15 ani”. Delegația Republicii Moldova, în componența ambasadorului Ivan Filimon și a secretarului științific general al A.Ș.M., membrului corespondent Boris Gaina, a participat la Ședința plenară și la lucrările secției tehnico-științifice.

În cadrul ședinței plenare a Conferinței științifico-practice, Boris Gaina a prezentat comunicarea „Situația actuală privind dezvoltarea sferei științei

și inovării în Republica Moldova și perspectiva ei de integrare în spațiul științifico-tehnologic din CSI”, apreciată înalt de către participanții la acest for academic. În luările de cuvânt ale unor vorbitori, printre care academicianul Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, vicepreședintele Alexei Onișcenko, academicianul Academiei Naționale de Științe a Republicii Belarus, Valentin Orlovici ș. a., s-au făcut referințe la succesele înregistrate de A.Ș.M. în domeniul reformei sferei științei și inovării.

Trimisul țării noastre a avut o scurtă întrevedere cu dl Vladimir Rușailo, președintele Comitetului Executiv al CSI, abordând problema finanțării de către Federația Rusă a unor programe din sfera cercetare – dezvoltare – transfer tehnologic în spațiul Comunității Statelor Independente, care ar prezenta un interes vital pentru toți participanții. Reprezentantul Moscovei a fost de acord de a include aceste propuneri în Proiectul „Actului final” de la Minsk.

În perioada aflării în capitala Republicii Belarus membrul corespondent Boris Gaina a vizitat Secretariatul Academiei Naționale de Științe, Biblioteca Națională, Institutul de Microbiologie, unde a studiat metodele de lucru, tematica de cercetare, formele de colaborare internațională. În Secția de Științe Biologice a discutat cu acad. Igor Volotoski, academician-coordonator, cu privire la problemele creșterii producției ecologice, o parte dintre care ar putea fi soluționată în cadrul unui program comun de cooperare dintre academiile ambelor state.

Discuțiile cu prof. Igor Andreev din Moscova s-au axat pe problema utilizării profilului sectorului fluorescenței în testarea vinurilor la indicele naturalității. Academicianul Valentin Orlovici a propus o colaborare în domeniul utilizării laserului în aprecierea unor componenți chimici ai vinurilor.

La Conferința științifico-practică de la Minsk a fost expusă poziția Republicii Moldova privind implicarea activă a CSI în reglementarea conflictelor regionale.

* * *

11 octombrie 2006. În mai 2007 se preconizează organizarea la Chișinău a Conferinței academiilor de științe din estul și sud-estul Europei cu genericul „Știința globală și politicile naționale: rolul academiilor”, cu suportul financiar al UNESCO și ICSU. Academia de Științe a Moldovei este onorată de misiunea de a găzdui și a organiza această manifestare. Dacă unul din organizatori și sponsori, UNESCO, este bine cunoscut publicului larg de cititori, apoi cel de-al doilea – mai puțin. CSTU - Centrul Științifico-Tehnologic din Ucraina este o orga-

Serialul “ACADEMICA”: *Istorie și Contemporaneitate. 1946 - 2006*, Editura “Știința”, Chișinău, 2006

nizație interguvernamentală, creată de către țările Uniunii Europene, SUA, Canada și Ucraina în 1993, ce își propune drept scop susținerea cercetătorilor, în special a celor care au activat în complexul militar, la redirecționarea și valorificarea potențialului științific în scopuri pașnice, reducerea exodului de cadre științifice, cât și de a contribui la dezvoltarea durabilă a economiei statelor. Grație eforturilor depuse de conducerea A.Ș.M., a fost deschis un Oficiu al acestui Centru și în țara noastră, responsabilă de activitatea căruia este dr. Alfreda Roșca.

La 11 octombrie curent, în sala mică de conferințe a A.Ș.M. a avut loc o ședință de lucru privind organizarea acestei conferințe. La ea au participat: conducerea A.Ș.M. în frunte cu acad. Gheorghe Duca, prof. Constantin Rusnac, secretarul Comisiei Naționale pentru UNESCO, Thomas Rosswall director executiv al CSTU, Howard Moore, consultant principal al CSTU, Marie Prhalov, reprezentant al biroului UNESCO la Moscova, Iulia Nichifor, reprezentant al biroului UNESCO la Venetia. Dialogul s-a axat pe precizarea și definitivarea programului de lucru al conferinței, alte detalii privind buna desfășurare a unei manifestări de anvergură internațională. Se estimează că la conferință vor participa circa 200 de persoane din străinătate.

Cât privește programul de lucru al Conferinței academiilor de științe, el se va desfășura în cadrul a 7 sesiuni: știința și dezvoltarea durabilă; eradicarea daunelor mediului, provocate de factorul uman și natural; femeia și rolul ei în știință; cercetarea și educația; știința și dezvoltarea națională; rolul academiilor de științe în statele din estul și sud-estul Europei; concluzii și recomandări. La sesiunile științifice vor participa nu numai reprezentanții comunității științifice și ai structurilor de stat, dar și ai societății civile.

* * *

19 octombrie 2006. Simpozionul științific cu o temă de actualitate „Opera lui Nicolae Spătaru Milescu în contextul culturii europene și universale” și-a ținut lucrările în sala mică de conferințe a Academiei de Științe a Moldovei, fiind organizat de Institutul de Filozofie, Sociologie și Științe Politice al A.Ș.M. Cuvânt de salut către participanții la manifestare a rostit membrul corespondent Boris Gaina, secretar științific general al A.Ș.M., care a menționat importanța evenimentului științific, consacrat aniversării a 370-a de la nașterea acestui mare cărturar. „Ambasador al românismului în lume și, în special, în Rusia și Imperiul Otoman” l-a numit pe Nicolae Spătaru Milescu în cuvântul său

de salut membrul de onoare al A.Ș.M., dr. hab., prof. univ. Constantin G. Marinescu de la Universitatea Ecologică „Dimitrie Cantemir” din Iași, apreciind înalt inițiativa cercetătorilor de la Chișinău de a organiza această manifestare științifică. Vorbitorul a mai specificat că avem multe datorii față de această personalitate și creația sa de o valoare incomensurabilă, pe care trebuie s-o cunoaștem în profunzime și s-o popularizăm intens.

Programul simpozionului s-a desfășurat în cadrul a trei module: Contribuția lui Nicolae Spătaru Milescu în cultura universală, moderator dr. hab., prof. cerc. Gheorghe Bobână; Reverberații spirituale în moștenirea lui Nicolae Spătaru Milescu, moderator dr. Ana Pascaru, de altfel, și animator al acestei manifestări științifice; Nicolae Spătaru Milescu - exponent al intelectualității europene din secolul al XVII-lea, moderator dr. hab., prof. univ. Constantin G. Marinescu. Cercetătorii din domeniu de la Chișinău și Iași în comunicările lor științifice au abordat diverse aspecte ale acestor subiecte de interes nu numai pentru specialiști, dar și pentru toți cei care doresc să cunoască istoria gândirii filozofice, a literaturii și culturii noastre.

* * *

24 octombrie 2006. Forul european în domeniul nanoștiințelor s-a întrunit la 19-20 octombrie, la Bruxelles, fiind organizat de Uniunea Europeană și Biroul COST (Organizația de Cooperare Europeană în domeniul Cercetării Tehnico – Științifice). La lucrările lui a participat și prof. Ion Tighineanu, vicepreședintele A.Ș.M., unul din liderii domeniului nano din țară, care s-a afirmat în această calitate în cadrul Centrului național de studiu și testare a materialelor, fondat de el acum 5 ani. Și de această dată reprezentantul țării noastre a specificat la întoarcere că nanoștiințele oferă posibilități noi de promovare a proiectelor paneuropene la intersecția diverselor domenii ale științei, cum ar fi chimia, fizica, biologia, medicina, ecologia etc. În acest sens cercetătorii din Moldova ar trebui să participe mai activ la concursurile de proiecte, lansate de UE și de alte organizații de pe continent. În cadrul manifestării științifice au fost discutate și aspecte legate de impactul nanotehnologiilor asupra societății și mediului, care, de asemenea, trebuie luate în calcul.

În această deplasare profesorul Ion Tighineanu a avut o întrevedere cu reprezentantul Comitetului Științific NATO de la Bruxelles, dl Walter Kaffenberger, în timpul căreia a abordat problema cooperării organizațiilor științifice din Moldova cu această organizație. Având în vedere participarea modestă

a cercetătorilor noștri la programele științifice, finanțate de NATO, trimisul țării noastre a propus interlocutorului său, dl Walter Kaffenberger, ca în cadrul vizitei de lucru în Republica Moldova de la 25-28 octombrie curent să prezinte programele la un seminar, organizat cu această ocazie de Academia de Științe. Propunerea a fost acceptată.

Drept rezultat al acestei deplasări, vineri, 27 octombrie curent, în sala mică de conferințe a A.Ș.M. a avut loc seminarul cu participarea reprezentantului Comitetului Științific NATO, dlui Walter Kaffenberger. În cadrul ei au fost prezentate programele științifice, susținute financiar de această organizație, alte aspecte ale cooperării cu organizațiile de cercetare din țară.

* * *

25 octombrie 2006. Dr. hab. Mariana Șlapac, vicepreședintele Academiei de Științe a Moldovei, s-a aflat într-o deplasare de serviciu la Almaty cu prilejul jubileului de 60 de ani de la fondarea Academiei de Științe din Republica Kazahstan, astăzi una dintre puținele cu statut de organizație obștească (mai este și Academia de Științe a Georgiei). Tot în capitala acestei țări a fost preconizată și adunarea organizațiilor-membrilor asociați ai MAAH - Asociația Internațională a Academiei de Științe cu sediul la Kiev. La manifestări au participat reprezentanți ai Academiei de Științe din Rusia, Ucraina, Belarus, Kazahstan, Tadjikistan, Uzbekistan, ai Institutului de Cercetări Nucleare din Dubna, ai Fondului umanitar – ambele din Rusia ș.a.

Programul de lucru al adunării organizațiilor-membrilor asociați ai MAAH a inclus chestiunile: darea de seamă cu privire la activitatea Asociației Internaționale a Academiei de Științe, raportor – președintele ei, academicianul Boris Paton; comunicările conducătorilor delegațiilor cu privire la tendințele de reformare și dezvoltare ale cercetării și inovării în Academii de Științe, membre ale MAAH; dezbateri privind rapoartele prezentate. Ultimul punct de pe ordinea de zi se referea la alegerea noului președinte al MAAH.

Reprezentanta Republicii Moldova a informat forul științific despre reformele din sfera științei și inovării din țară, cadrul legislativ creat și rezultatele optimizării în institutele academice și cele de profil; colaborarea savanților din țară cu cercetătorii din Rusia, România, Polonia, Ungaria, SUA și din alte state.

Președinte al Asociației Internaționale a Academiei de Științe - MAAH a fost reales academicianul Boris Paton, personalitate notorie științifică,

președinte al Academiei de Științe din Ucraina pe parcursul a 44 de ani, director al Institutului de Sudură Electrică „E.O. Paton” al A.Ș.U, membru de onoare al A.Ș.M. din 1998.

În cadrul ședinței solemne, consacrate jubileului de 60 de ani de la fondarea Academiei de Științe din Kazahstan, vicepreședintele A.Ș.M. Mariana Șlapac a prezentat un mesaj de felicitare din partea președintelui A.Ș.M., a înmănat medalia jubiliară „60 de ani ai A.Ș.M.” președintelui Academiei de Științe din Kazahstan, academicianului Murad Jurinov, și savantului-chimist Alma Samurzima. Împreună cu un grup de savanți a participat la o întâlnire neoficială cu dl Nursultan Nasarbaev, Președintele Republicii Kazahstan. În cadrul acestui dialog au fost abordate aspecte ale activității Academicilor de Științe, membre ale MAAH.

* * *

31 octombrie 2006. Un concurs adevărat, cu emoții pentru participanți, s-a desfășurat la Academia de Științe în cadrul celei de-a doua conferințe științifice cu genericul „Parteneriat: știință și business”, organizată de asociația MRDA, fundația CRDF, A.Ș.M., AGEPI, AITT (Agenția pentru inovare și transfer tehnologic a A.Ș.M.) și “EFES Moldova Vitanta Brewery”. 10 echipe de savanți și-au prezentat proiectele, elaborate în comun cu oamenii de afaceri în domeniul parteneriat: știință și business, fiind selectate inițial din alte 16 proiecte depuse pentru concurs în cadrul programului STEP ce vizează dezvoltarea antreprenoriatului în sectorul tehnico-științific. Academicianul Gheorghe Duca, Președintele A.Ș.M., prezent la manifestare, și-a exprimat satisfacția că, în sfârșit, cooperarea științei cu businessul local se consolidează, ceea ce va duce la promovarea inovațiilor și a tehnologiilor noi. Anume Programul STEP are menirea să asigure mecanismul de demarare a acestui proces, să susțină pașii concreți și siguri spre aprofundarea cooperării oamenilor de știință cu cei de afaceri. Juriul, format din experți locali și internaționali, au examinat cele 10 proiecte, acordând prioritate la 8, care și vor fi finanțate de către MRDA-CRDF-AITT în valoare de 5 mii de dolari fiecare. Ținând cont de faptul că la etapa inițială au participat la concurs 16 echipe, rezultă că fiecare a doua a învins. Iată care sunt învingătorii competiției de proiecte în domeniul parteneriat: știință și business:

1. Implementarea și optimizarea producerii în masă a cărbunelui activ, folosind materia primă netradițională. Autori: dr. hab. Tudor Lupașcu, In-

stitutul de Chimie, A.Ș.M., Constantin Cojocari, Colitmas-Export SRL.

2. Hidroliza componentelor stabili din ape reziduale vinicole pentru producerea eficientă a biogazului. Autori: dr. Victor Covaliov, Centrul de cercetări științifice chimie aplicată, USM, Ion Plugaru, „Vinăria Bardar” SA;

3. Aplicarea și perfecționarea utilizării preparatului Reglal pentru tratarea semințelor de grâu de toamnă înainte de semănat în scopul sporirii rezistenței și productivității lor. Autori: dr. Alexandru Dascalu, Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor, A.Ș.M., Anatol Placinta, Fortuna-Labis SRL.

4. Optimizarea tehnologiei de obținere a fungicidului pe bază de cupru. Autori: dr. Aliona Mereuță, USM, Veaceslav Semeniuc, Întreprinderea Experimentală Chimică „Izomer”.

5. Senzor pentru măsurarea volumului de combustibil în rezervorul autocamioanelor cu capacitatea de transfer a datelor în regim real de timp la distanță (SECC). Autori: Mihai Enachi, UTM, Nicolae Chistruga, GPS Sistem SRL.

6. Dispozitiv cu feedback de tratare a apei pentru schimbătoarele de căldură. Autori: dr. Mihail Poleacov, Consiliul Inventatorilor și Raționalizatorilor din Moldova, Eugen Pirin, Compania MGM.

7. Elaborarea convertorului cu frecvență electrică în 3 faze pentru motor asincron de curent electric până la 2.2 kWt.

8. Implementarea tehnologiilor nucifere. Autori: dr. Alexandru Jolondcovschi, Uniunea Asociațiilor de Producători Nuciferi din Moldova, Sveatoslav Botorovschi, Gospodăria Țărănească „Sveatoslav Botorovschi”.

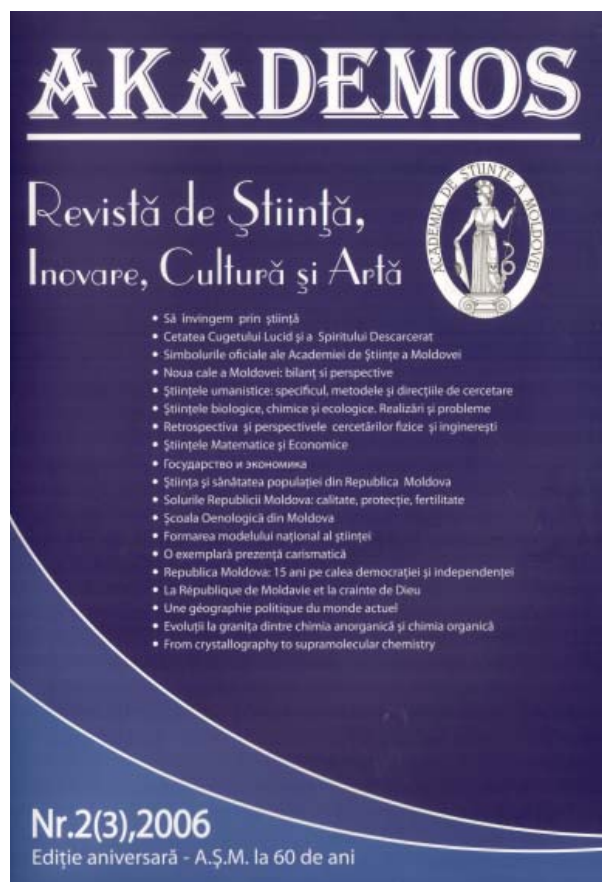
* * *

Octombrie 2006. Pentru a treia oară consecutiv Banca de Economii S.A. și Academia de Științe a Moldovei organizează Concursul național de susținere a științei și inovării în țara noastră. Premiile se vor acorda pentru rezultate remarcabile, obținute în aceste domenii în anul 2006. Scopul acestei competiții savante anuale este de a spori eficiența și a impulsiona competitivitatea activității de cercetare-dezvoltare-inovare în Republica Moldova în vederea atragerii investițiilor străine și autohtone pentru a implementa aceste realizări în practică.

La concurs pot participa cercetătorii instituțiilor din sfera științei și inovării, care activează pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent de forma lor de proprietate. Prioritate li se va acorda rezultatelor remarcabile care au un impact pozitiv asupra dezvoltării științei și economiei naționale, soluționării problemelor ce țin de necesitățile curente ale societății.

Concursul național de susținere a științei și inovării în Republica Moldova se desfășoară la următoarele patru secțiuni: “Savantul anului în domeniul științelor umanistice”- premiu 25 mii lei; „Savantul anului în domeniul științelor reale” – premiu 25 mii lei; “Inovatorul anului”- premiu 15 mii lei; “Tânărul inovator al anului”- premiu 10 mii lei. Vârsta maximă de participare pentru ultima nominalizare este 35 de ani.

Condițiile de participare și de evaluare a lucrărilor prezentate sunt stipulate în Regulamentul cu privire la Concursul național de susținere a științei și inovării în Republica Moldova, plasat pe site-ul Academiei de Științe www.asm.md.

“AKADEMOS”-Ediție aniversară - A.Ș.M. la 60 de ani